

Haridus- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

AMETLIK AJAKIRI.

Ilmub tarviduse järgi, umbes 20 vihikut aastas. Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridus- ja sotsiaalministeerium (Tõnismägi 11). Telefon 453-49.

Nr. 2.

12. veebruaril 1935.

Nr. 2.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 5. veebruari ringkiri nr. 32502 Eesti Vabariigi iseseisvuse 17-da aastapäeva pühitsemise asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 8. veebruari ringkiri nr. 32467 soome rahvusepöise „Kalevala“ 100-aastase juubeli pühitsemise asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 26. jaanuari ringkiri nr. 6350 õpilaste õppemaksust vabastamise asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 26. jaanuari ringkiri nr. 6349 õppejõudude õppetööst puudumise ja õppetundidele hilinemise asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu- ja hooldekandevalitsuse 1935 a. 21. jaanuari ringkiri nr. 436/122 usulise kasvatuse asjas lastekodudes.

Avalikkudele raamatukogudele soovitatud raamatute nimestik.

AMETLIK OSA.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 5. veebruari ringkiri nr. 32502 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja koolide juhatajaile Eesti Vabariigi iseseisvuse 17-da aastapäeva pühitsemise asjas.

Käesoleva aasta 24. veebruaril pühitseb Eesti Vabariik oma iseseisvuse 17-dat aastapäeva. Kuna 24. veebruar käesoleval aastal langeb pühapäevale ja soovitav ei ole jätta õppivat noorsugu ilma pühapäevase puhkusega, palub Haridus- ja sotsiaalministeerium koolijuhatajaid lõpetada õppetöö laupäeval 23. veebruaril kell 11 ja selle järele korraldada iseseisvuse aastapäeva aktused kõigi õppejõudude ja õpilaste osavõtul. Koolid, kes töötavad teises vahetuses, võivad aktused korraldada 23. veebruaril kell 13 päeval, kui õpilaste kogunemine sel ajal on võimalik; kui aga õpilased ei saa sel ajal koguneda kooli, siis korraldavad koolid, kes töötavad teises vahetuses, iseseisvuse päeva aktused pärast teist õppetundi.

Aktuste sisustamine kuulub õppenõukogudele, kellel tuleb hoolitseda, et aktus oleks pidulik ja suure sündmuse kohane. Aktuskõnes tuleb õpilaste arusaamise kohaselt seletada, milline suur varandus on meie iseseisvus, kui kallilt ta on saavutatud, kui palju ta on meile toonud hüvesid ja et meie püha kohus on meie kodu kaunima tuleviku heaks töötada ühes meeles ja ühisel jõul. Aktuskõnede koostamise hõlbustamiseks saadab HSM Koolivalitsus kõigile koolidele trükitult J. Roosi ja J. Lattiku poolt koostatud iseseisvuspäeva kõned, milledest esimene on kohane ettekandmiseks keskkoolis, teine algkoolis. Trükitud kõnede omamine ei takista aga õppejõude esinemast iseseisvate kõnedega.

Koolidele, kus on võimalik esineda lavaliste ettekannetega, soovitab Haridus- ja sotsiaalministeerium lavastada äsja trükitis ilmunud Juhan Jaik'i näidendi „Särumeeste rügement“, mille ettekandmiseks tuleb nõutada luba kirjastajalt, Autorikaitse Ühingult (Tallinn, postkast 160).

Ühtlasi palub Haridus- ja sotsiaalministeerium koolide õppejõude olla abiks seltskondlikkudele organisatsioonidele aktuste korraldamisel 24. veebruaril, võimaldades selleks tarvitada kooli ruume, andes aktuste korraldajatele kasutamiseks koolidele saadetud kõnesid ja vajaduse korral tegelikult võttes osa ettekannetest.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.
Kutseoskuse osakonna direktor V. Päts.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 8. veebruari ringkiri nr. 32467 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja koolide juhatajatele soome rahvuseepose „Kalevala“ 100-aastase juubeli pühitsemise asjas.

Käesoleva veebruarikuu 28. päeval möödub 100 aastat meie vennasrahva soomlaste rahvuseepose „Kalevala“ ilmunisest, millist suursündmust kogu Soome pühitseb suure pidulikkuse ja hiardusega. Käesoleva aastagi nimetavad soomlased „Kalevala-aastaks“ ja selle aasta vältel mälestatakse korduvalt Kalevala ilmumist, kui soomlaste rahvustunde ärkamishommikut. Kuna juba puht sugulustunnegi kutsus meid osa võtma vennasrahva vaimse kultuuri suursündmuse pühitsemisest, on meil eestlastel ka omaette põhjust tänuga mälestada „Kalevala“ ilmunist, sest see mõjus Eestiski äratavalt ja andis tõuke meilgi rahvaluule kogumiseks, mille tagajärjel ilmus „Kalevi-poeg“ ja saabus meie vaimse kultuuri ärkamisaeg.

Pidades silmas eelpool üteldut palub Haridus- ja sotsiaalministeerium pühendada õpilaste hommikune koosviibimine 28. veebruaril „Kalevala“ ilmunise mälestamisele ja sama päeva või järgne-

vate päevade emakeele või ajaloo tundides seletada õpilastele, milline tähtsus on „Kalevalal“ soome ja eesti rahva iseteadvuse ja vaimse kultuuri arengus.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.
Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.
Kutseoskuse osakonna direktor V. Päts.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 26. jaanuari ringkiri nr. 6350 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrühvuste kultuurvalitsustele ja riigikoolide juhatajaile õpilaste õppemaksust vabastamise asjas.

Lähtudes üldisest püüdest soodustada olukorda perekondades, kus laste arv teatud kõrgusel, peab Haridus- ja sotsiaalministeerium tarvilikuks, et koolide õppenõukogud ja koolide ülalpidajad õpilaste õppemaksust vabastamisel võtaksid omaks järgmise seisukoha.

Peale nende õpilaste, keda vabastatakse õppemaksust seni maksvusel olnud korras, vähendatakse õppemaksu $\frac{1}{3}$ võrra nende vanemate lastel, kellel õpib maksulistest koolides (ühes või mitmes) ühel ja samal ajal kolm või enam last, igal, kes ei ole vaba õppemaksust üldises korras või saanud vabastamist seni maksvusel olnud korras.

Selle juures võib ühes ja samas koolis õppivail lastel koondada õppemaksu vähendamine ühele või kahele lapsele, kui laste käitumine ja edasijõudmine ei ole kõigil ühtlasel tasemel.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.
Kutseoskuse osakonna direktor V. Päts.
Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1935 a. 26. jaanuari ringkiri nr. 6349 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrühvuste kultuurvalitsustele ja õppeasutiste juhatajaile õppejõudude õppetööst puudumise ja õppetundidele hilinemise asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeerium teatab õppeasutiste juhatajaile täitmiseks järgmise korralduse.

Õppeasutiste juhatajail tuleb esitada, alg- ja täienduskoolides kohalikule koolivalitsusele, teistes õppeasutistes kohaliku koolivalitsuse kaudu vastavalt HSM Koolivalitsusele või Kutseoskuse osakonnale, kaks korda kooliaastas aruanne õppeasutiste õppejõudude õppetööst puudumise ja õppetundidele hilinemise üle — alamtoodud vormi järgi, arvates 1. jaanuarist 1935.

Aruanne kooliaasta I poole (august — detsember) kohta saatetakse 1-seks veebruariks ja II poole (jaanuar — juuli) eest — 1-seks augustiks.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.
Kutseoskuse osakonna direktor V. Päts.
Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Tähtaeg saamiseks $\frac{I}{II}$ poole kohta $\frac{I. \text{ veebruar.}}{I. \text{ august.}}$
 Aruanne $\frac{\text{kooli}}{\text{kursuste}}$ õppejõudude õppetööl
 puudumise ja õppetööl hilinemise üle 193..... kooliaasta $\frac{I}{II}$ poole
 kestel $\frac{(\text{august—detsember.})}{(\text{jaanuar—juuli.})}$

Õppejõu ees- ja perekonna- nimi	Näidatundide arv käesoleval kooliaastal	Õppetööl puudumise tundide koguarv	Õppetööl puudumise tundidest on mõjuvatel arvestatavatel põh- justel (haigus, lähema- te sugulaste raske hai- gus jne.) tunde			Õppetööl puudumise tundidest ei ole tingi- tud mõjuvatest, ar- vestatavatest põhjus- test tunde			Hilinemise korrad			
			Asendatud	Asendamataid	K o k k u	Asendatud	Asendamataid	K o k k u	Mõjuvatel, ar- vestatavatel põhjustel	Arvestamatutel põhjustel	K o k k u	

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1935 a. 21. jaanuari ringkiri nr. 436/122 riiklike emade- ja rinnalaste ning lastekodude juhatajale, maa- ja linnavalitsusele ja eraorganisatsioonidele, kellel olemas lastekodud, usulise kasvatuses asjas lastekodudes.

Härra Riigivanem, pannes maksma dekreedina Kirikute ja usuühingute seaduse (RT 107 — 1934), on annud usule Eestis väärrika tunnustuse. Ühenduses sellega tuleb revideerimisele võtta ka senine usuline külg riigi-, omavalitsuste ja eraorganisatsioonide lastekodudes. Niihästi riigi- kui ka omavalitsuste poolt ülalpeetavais lastekodudes on palju lapsi, kes on ristimata ega kuulu seega ühtegi kirikusse või usuühingusse; ka ei ole paljudel lastel vanemaid, kes otsustaksid nende kuuluvuse kirikusse või usuühingusse. Neil põhjustel panen lastekodudes usulise kasvatuses alal maksma alljärgneva korra:

1. Lapse lastekodusse vastuvõtmisel tuleb lastekodu juhatajal selgusele jõuda, kas laps on ristitud ja kuhu kirikusse või usuühingusse või kogudusse tema kuulub. Kui aga laps on ristimata ja temal on olemas vähemalt üks vanem või eestkostja, kes Kirikute ja usuühingute seaduse § 25 põhjal võib otsustada lapse kuuluvuse kirikusse või usuühingusse või kogudusse, siis otsustab lastekodu juhataja lapse kuuluvuse ja ühes sellega ka ristimise küsimuse ühes lapse vanemaga või eestkostjaga. Kui aga lapse vanemad on surnud või teadmata ja temale ei ole eestkostjat määratud, või kui laps on ära võetud vanemalt või eestkostjalt Hoolekande seaduse § 36 põhjal, siis otsustab selle küsimuse lastekodu juhataja.

2. Lapse kuuluvuse kirikusse, usuühingusse või kogudusse otsustamisel tuleb käia Kirikute ja usuühingute seaduse § 26 järgi. Kui aga lapse vanemad ei kuulu ühtegi kirikusse või usuühingusse või lapse vanemad on teadmata, siis tuleb lapse kirikusse või usuühingusse või kogudusse kuuluvuse küsimus otsustada selle järgi, kuhu oleks võinud kuuluda laps vanemate järgi, arvesse võttes lapse ja vanema nime, perekonnanime, rahvust jne. Kui aga absoluutselt on võimatu seda määrata, siis tuleb laps lasta vastu võtta Ev. Lutheri usu kirikusse ja lastekodu asupaigale lähemasse kogudusse.

3. Kõigi nende lastekodus viibivate laste suhtes, kes sinna on võetud enne käesoleva korralduse maksmahakkamist, tuleb ära määrata käesoleva korralduse pp. 1 ja 2 alustel laste kuuluvus kirikusse või usuühingusse või kogudusse ja selleks samme astuda, et hiljemalt 1-seks juuliks a. 1935 oleksid need lapsed vastu võetud kirikusse või usuühingusse või kogudustesse.

4. Usulisele kasvatusel lastekodudes tuleb senisest suuremat rõhku panna. Tuleb korraldada laste hommikupalveid, lastejumalateenistusest osavõtmist, leeri- ja armulaual käimist jne. Soovitav oleks lastekodu juhatajail selles asjas lähema kontakti pidamine vastavate kirikute, usuühingute ja koguduste vaimulikkudega.

5. Kõik käesoleva korraldusega ühenduses olevad kulud kaetakse lastekodude eelarvete summadest.

Haridus- ja sotsiaalministri eest Dr. A. Mõttus.
Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse abidirektor Joh. Mälton.

Kinnitan ja teen avalikkude raamatukogude võrku kuuluvatele raamatukogudele kohustuslikuks uute raamatute muretsemise käesoleva nimestiku järgi Avalikkude raamatukogude seaduse täiendamise seaduse (RT 27 — 1934) § 9¹ põhjal.

Tallinnas, 4. veebr. 1935 a. nr. 32494.

N. KANN
Haridus- ja sotsiaalminister.

Avalikkudele raamatukogudele soovitatud

RAAMATUTE NIMESTIK

VI

Koostanud

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi raamatukogude komisjon.

EESSÕNA.

Esilolev „Avalikkudele raamatukogudele soovitatud raamatute nimestik“ VI erineb oma eelkäijaist sellepoolest, et ta ei haara trükitooteid ei kogu aasta ega poole aasta ulatuses, vaid sisaldab raama-

tuid, mis on ilmunud aastal 1934, nagu nad olid kättesaadavad komisjonile. Raamatud, mis ilmunud aastal 1934 ja väärivad soovitamist avalikkudele raamatukogudele, aga puuduvad esilolevas nimestikus, mahutatakse nimestiku järgmisse vihikusse, mis ilmub 1935 aasta esimesel poolel ja kuhu mahutatakse ka soovitatud ajakirjade loetelu. Seni võib tarvitada IV vihikus (HSM T 1 — 1934) avaldatud ajakirjade nimestikku ka 1934 a. suhtes.

Käesolev nimestiku vihik on koostatud Raamatukogude komisjoni poolt, mis moodustatud Avalikkude raamatukogude seaduse muutmise ja täiendamise seaduse (RT 27 — 1934) § 9¹ alusel. Komisjoni tegevus toimus aga üldiselt samadel alustel ja samas korras kui eelmistegi vihikute koostamisel.

Komisjoni koosseisu käesoleva vihiku koostamisel kuulusid haridusnõunikud G. Ollik (juhataja), mag. J. Aavik ning J. Kiivet, HSM peasekretär A. Kurvits, HSM majandusinspektor A. Truu, Tallinna linna keskraamatukogu juhataja A. Sibul, mag. J. Väinaste, kirjanikud E. Hubel ja mag. J. Semper ning Tartu ülikooli raamatukogu juhataja Fr. Puksov.

1934 a. ilmunud raamatuid.

Liik nr. 0.

Ilukirjandus.

1. **Aanrud, Hans.** Poiss Päikesemaalt. Norra keelest tõlkinud Adelaide Lemberg. K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 52). 189 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
2. **Aru, Arnold.** Ingeri kuningas. Näidend 4 pildis. Rakvere, Ü.E.N.Ü. Virumaa Keskkorraldus. 48 lk. Hind 1 kr. II.
3. **Bartsch, Hans Rudolf.** Igatsus. Saksa keelest tõlkinud J. Lõhmus. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 66). 222 lk. Hind 1 kr. II.
4. **Blasco Ibáñez, V.** Neetud maa. Hispaania keelest tõlkinud Aleks. Sepp. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 64). 222 lk. Hind 1 kr. I.
5. **Delafield, E. M.** Hukatav naine. Inglise keelest tõlkinud M. Luht. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 61). 246 lk. Hind 1 kr. II.
6. **Deledda, Grazia.** Lia ja mehed. Itaalia keelest tõlkinud M. Grünfeldt. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 62). 222 lk. Hind 1 kr. II.
7. **Ebers, Georg.** Vaarao tütar. Saksa keelest tõlkinud Albert Kivikas. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 41). 272 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
8. **Gontšarov, Ivan.** Oblomov. Romaan. Vene keelest tõlkinud A. H. Tammsaare. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 432 lk. Hind 6 kr. 85 s. I.

9. **Guláczy, Irén.** Leinapeig. Ungari keelest tõlkinud Ants Murakin. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 68). 208 lk. Hind 1 kr. II.
10. **Hint, Adolf.** Pidalitõbi. Romaan. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 72). 228 lk. Hind 1 kr. I.
11. **Jakobson, August.** Vallutajad. Kolmas romaan tsüklist „Andruksonide suguvõsa“. Tartu, Noor-Eesti. 345 lk. Hind 5 kr. II.
12. **Jakobson, August.** Reisijad lõppjaamas. Jutustusi. Tartu, Eesti Kirjanikkude Liit. 155 lk. Hind 3 kr. 20 s. I.
13. **Kibuvits, Leida.** Paradiisi pärisperenaine. K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 71). 239 lk. Hind 1 kr. II.
14. **Kipling, Rudyard.** Kim. II. Inglise keelest tõlkinud Marta Sillaots. Tartu, „Valik“. 221—432 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
15. **Kivi, Aleksis.** Nõmmekingsepad. Komöödia 5 vaatuses. Soome keelest tõlkinud Friedebert Tuglas. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 175 lk. Hind 2 kr. I.
16. **Liiv, Juhan.** Kogutud teosed. VII. Elu sügavusest. Toimetanud Friedebert Tuglas. Tartu, Noor-Eesti. 110 lk. Hind 1 kr. 25 s. I.
17. **Luts, Oskar.** Ladina köök. Mälestused VI. Tartu, Noor-Eesti. 183 lk. Hind 3 kr. I.
18. **Luts, Oskar.** Vaikne nurgake. Novell. Tartu, Noor-Eesti. 160 lk. Hind 2 kr. 75 s. I.
19. **Masefield, John.** Salakaubavedajate võimuses. Inglise keelest tõlkinud G. Pärn. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 45). 197 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
20. **May, Karl.** Winnetou surm. Saksa keelest tõlkinud J. Madar. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 49). 284 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
21. **Metsanurk, Mait.** (Hubel, Eduard) Ümera jõel. Ajalooline romaan. Tartu, Noor-Eesti. 411 lk. Hind 5 kr. 75 s. I.
22. **Michaelis, Karin.** Bibi ja vandeseltslased. Saksa keelest tõlkinud Marta Sillaots. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 40.). 200 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
23. **Molnár, Ferenc.** Flöödipuhuja ingel. Ungari keelest tõlkinud Ants Murakin. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 63). 222 lk. Hind 1 kr. II.
24. **Moore, Dorothea.** Fenella esimene kooliaasta. Inglise keelest tõlkinud G. Pärn. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 51). 207 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
25. **Moricz, Zsigmond.** Jutt vagurast poisist. Ungari keelest tõlkinud Ants Murakin. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 43). 291 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
26. **Mäelo, Helmi.** Vallaslaps. Romaan. Tartu, „Postimees“. 229 lk. Hind 2 kr. II.

27. **Mälk, August.** Surnud majad. Romaan. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 574 lk. Hind 5 kr. 70 s. I.
28. **Porter, Eleonor H.** Polyanna. Inglise keelest tõlkinud Linda Liiv. Tartu, K.-ü. „Loodus“. (Looduse kuldraamat nr. 42). 206 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
29. **Raudsepp, Hugo.** Roosad prillid. Komöödia 3 vaatuses. Tartu, Noor-Eesti. 107 lk. Hind 2 kr. II.
30. **Reymont, Władysław St.** Talupojad. III köide. Kevade. Poola keelest tõlkinud Bernhard Linde. Tartu, Noor-Eesti. 448 lk. Hind 6 kr. 25 s. I.
31. **Reymont, Władysław, St.** Talupojad. IV köide. Suvi. Poola keelest tõlkinud Bernhard Linde. Tartu, Noor-Eesti. 360 lk. Hind 5 kr. 50 s. I.
32. **Roht, Richard.** Punane liblikas. Jutt ühe suve elamustest. Tartu, Noor-Eesti. 119 lk. Hind 2 kr. II.
33. **Santeri, Ivalo.** Viiburi plahvatus. Romaan. Soome keelest tõlkinud E. Murd. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 48). 238 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
34. **Sarapik, Villem.** Jürimatsi jaanik. Ühevaatusline väbaõhuvallatus. Tallinn, „Töökool“. 31 lk. Hind 75 s. II.
35. **Semper, Johannes.** Armukadedus. Romaan. Tartu, Noor-Eesti. 384 lk. Hind 4 kr. 75 s. I.
36. **Sieroszewski, Waclaw.** Dalaj-lama. I—II. Poola keelest tõlkinud Bernhard Linde. Tallinn, „Varak“. 174 + 160 lk. Hind 2 kr. 50 s. ja 2 kr. 25 s. II.
37. **Sieroszewski, Waclaw.** Korea tantsijatar. Poola keelest tõlkinud Lüüdia Skomorovska. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 70). 199 lk. Hind 1 kr. II.
38. **Stählberg, Ester.** Päikese tõusu poole. Soome keelest tõlkinud Friedebert Tuglas. Tartu, Noor-Eesti. 300 lk. Hind 4 kr. 75 s. II.
39. **Strug, Andrzej.** Tundmatu sõduri haud. Poola keelest tõlkinud V. F. Salu. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 67). 232 lk. Hind 1 kr. II.
40. **Tamman, August.** Söed. Näidend 4 vaatuses. Tallinn, Eesti Haridusliit. 126 lk. Hind 2 kr. II.
41. **Webb, Mary.** Kuldne mürk. Inglise keelest tõlkinud Anna Mägi. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kroonine romaan nr. 65). 270 lk. Hind 1 kr. I.
42. **Verne, Jules.** Lõuna Aafrika savannides. Prantsuse keelest tõlkinud A. Aspel. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 46). 224 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
43. **Vilde, Eduard.** Kogutud teosed XXVII anne. Naisõigused ja teisi jutustisi. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 264 lk. Hind 3 kr. 80 s. I.

44. **Vilde, Eduard.** Kogutud teosed XIX anne. Novellid X. Nende poeg, Koidu ajal j.t. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 279 lk. Hind 3 kr. 80 s. II.
45. **Vilde, Eduard.** Kogutud teosed XXVIII anne. Krimmi ja Kaukaasia eestlastel külaliseks. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 279 lk. Hind 3 kr. 80 s. II.
46. **Vildrac, Charles.** Roosa saar. Prantsuse keelest tõlkinud M. Kask. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 50). 200 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
47. **Voolaine, Paulopriit.** Maajumala poig. Rahvanaljand 3 vaatuses. Tartu, Noor-Eesti. 48 lk. Hind 1 kr. II.

Liik nr. 1.

Üldteosed.

1. Eesti entsüklopeedia. Redaktsioonitoimkond: Richard Kleis, peatoimetaja, Peeter Treiberg, Johannes Voldemar Veski. Tartu, K.-ü. „Loodus“. Hind: eeltellijaile 140 kr., kuu-kaupa 2 kr. 50 s., peale eeltellimise lõpetamist 200 kr. I.
2. Eesti kroonika 1933. Kaastöölised: Harald Tammer, Jaan Taklaja, Aleksander Elango ja Oskar Urgart. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaarteaduslik seeria nr. 28). 104 lk. Hind 1 kr. II.
3. **Luiga, Juhan.** Päevamured. I ja II. Tartu, Noor-Eesti. 284+280 lk. Hind 5 kr. 25 s. ja 5 kr. I.
4. **Puksov, Friedrich.** Raamat ja tema sõbrad. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaarteaduslik seeria nr. 30). 116 lk. Hind 1 kr. I.
5. Õitsituled. Eesti ajakirjanikkude album XII. Toimetanud Karl Kesa. Tallinn, Eesti Ajakirjanikkude Liit. 168 lk. Hind 1 kr. 25 s. II.

Liik nr. 2.

Usu-, mõtte- ja kasvatusteadus.

1. **Ramul, Konstantin.** Uni ja unenäod. Loomade mõtlemine. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaarteaduslik seeria nr. 27). 101 lk. Hind 1 kr. I.

Liik nr. 3.

Ühiskonna- ja õigusteadus.

1. **Just, E. Vint, E. ja Eckbaum, A.** Põllumajanduslik ühis-tegevus Taanis, Soomes ja Schveitsis. Tallinn, Põllumajanduslikkude Ühisuste Revisjoniliit. 144 lk. Hind 1 kr. II.

2. Kaitseliidu Tallinna malev. Tallinn, Tallinna maleva staap. 165 lk. Hind 1 kr. II.
3. **Kaiv, Johannes, Klesment, Johannes.** Eesti Vabariigi Põhiseadus. Seletustega ja tähestikulise sisujuhiga varustatud. Tallinn, autorid. 104 lk. Hind 1 kr. 50 s. I.
4. **Kider, Karl.** Vestlusi ühistegevusest. Tallinn, autor. 234 lk. Hind 2 kr. I.
5. **Laaman, Eduard.** Erakonnad Eestis. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaar-teaduslik seeria nr. 26). 102 lk. Hind 1 kr. II.
6. Laske-eeskiri jalaväe relvadele. I A vihk. Tallinn, Kaitsevägede Staabi VI osakond. 189 lk. Hind 1 kr. II.
7. **Leets, Sergius.** Rahva gaasikaitse. Tallinn, autor. 83 lk. Hind 60 s. II.
8. **Liideman, Karl.** Mõtteid Eesti rahvuslikust ideoloogiast. Tartu, Üliõpilasselts „Liivika“. 31 lk. Hind 25 s. II.
9. **Michelson, Herbert.** Skautlikul teel. Käsiraamat poisetele, noorte juhtijaile ja noorte sõpradele. Tartu, autor. 216 + 16 lk. Hind 1 kr. 50 s. I.
10. Organiseeritud Välis-Eesti album I. Toimetanud Eduard Riisman. Tallinn, Välis-Eesti Ühingu tegevsekretäri B. Tiido väljaanne. 120 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.
11. Põllutöökoja eeskirjad. Tallinn, Põllutöökoda. 200 lk. Hind 1 kr. II.
12. **Tõnisson, Ilmar.** Rahvuse olu ja rahvuslus. Tartu, Akadeemiline Kooperatiiv. 39 lk. Hind 50 s. II.
13. Valitsusasutiste tegevus. 1918—1934. Tallinn, Rüügikantselei. 328 lk. Hind 3 kr. I.

Liik nr. 4.

Keele- ning kirjandusteadus ja kunst.

1. **Aspel, Aleksander.** Ülevaade prantsuse kirjandusest. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 88 lk. Hind 1 kr. 25 s. I.
2. Eesti Muusika Almanak I. Tallinn, Eesti Akadeemiline Helikunstnike Selts. 96 lk. Hind 1 kr. II.
3. **Gleser, Hilda.** Tallinn, Näitekunsti Sihtkapitali Valitsus. 56 lk. Hind 1 kr. 50 s. I.
4. **Haava, Anna, Hermann, Miina, Tamm, Aino.** Koguteos 70 a. sünnipäevaks. Tallinn, Koguteose Komitee. 340 lk. Hind: eeltellijaile 3 kr., müügil 4 kr. I.
5. **Roos, Jaan.** Kirjandusteose analüüs. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 80 lk. Hind 1 kr. I.
6. **Semper, Johannes.** Prantsuse vaim. Esseed. Tartu, Noor-Eesti. 197 lk. Hind 3 kr. II.

7. **Tamm, Ann.** Juhani Aho. Elu ja looming. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 40 lk. Hind 60 s. II.
8. **Tuglas, Friedebert.** Lühike eesti kirjanduslugu. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaarteaduslik seeria nr. 25). 110 lk. Hind 1 kr. I.

Liik nr. 5.

Matemaatika, loodus- ja arstiteadus.

1. **Bragg, William.** Aine saladused. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaarteaduslik seeria nr. 32). 111 lk. Hind 1 kr. I.
2. Järvamaa tervishoiuline kirjeldus. Toimetaja Aleksander Rammul. Tartu, E.V. Tervishoiuvalitsus ja Tartu Ülikooli Tervishoiu Instituut. 108 lk. Hind 1 kr. II.
3. **Kiršenberg, Endel.** Esinemise palavik. Tallinn, „Ringraadio“. Seeriast „Moodsad eluraamatud“. 80 lk. Hind 1 kr. II.
4. **Laas, Aleksander ja Laas, Heine.** Koduloomade tähtsaimaid parasiite ja nende tõrje. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 36 lk. Hind 85 s. II.
5. Loomulik ravimisõpetus. II köide. Toimetanud: A. Paldrock, A. Audova, M. Kask, R. Tamm. Tartu, „Nool“. 885—1806 lk. Hind 10 kr. 50 s. I.
6. **Saul, Alfred.** Pärivus. Tallinn, Eesti Haridusliit. 61 lk. Hind 75 s. II.
7. **Vilberg, Gustav.** Meie kodumaa taimi rahva käsitluses I. Tartu, „Loodusvaatleja“. 128 lk. Hind 2 kr. I.

Liik nr. 6.

Rakendusteadus.

1. **Karell, Johannes.** Puutööde metoodiline põhiõpetus. Nõmme, autor. 388 lk. 112 tabelit. Hind 8 kr. II.
2. **Kesk, Olga.** Uued teed toitluses. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaarteaduslik seeria nr. 33). 104 lk. Hind 1 kr. I.
3. **Kokker, E.** (Hans Dominiki j.t. järgi). Aur, tuli ja vesi. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi populaarteaduslik seeria nr. 35). 114 lk. Hind 1 kr. I.
4. **Mathiesen, Andrei.** Dendroloogia. Tartu, Akadeemiline Metsaselts. 783 lk. Hind 8 kr. 50 s. I.
5. **Miljan, A. ja Tohver, J.** Kultuurrohumaad. Tallinn, Eesti Põllumeeste Keskseelts. 41 lk. Hind 25 s. II.

6. **Pagland, R.** Kanakasvatusel on tulevikku. Tallinn, Ühis-tegeline müügiühisus „Muna“. 44 lk. Hind 30 s. II.
7. **Põdrus, A.** Elekter igapäevases elus. Tartu, Eesti Kirjan-duse Selts (Elav Teadus. Eesti Kirjanduse Seltsi popu-laarteaduslik seeria nr. 34). 110 lk. Hind 1 kr. I.
8. Põllumehe käsiraamat IV. Loomakasvatust I. Toime-tanud A. Steinberg. Tartu, Akadeemiline Põllumajanduslik Selts. 392 lk. Hind 4 kr. I.
9. Rohumaade kultuuri käsiraamat. Toimetanud A. Juhan-son. Tallinn, Põllutöökoja juures asuv rohumaade propa-gandatoimkond. 152 lk. Hind 1 kr. I.
10. Sookultuur XIII. Toimetanud L. Rinne. Tartu, Eesti Soo-paranduse Selts. 66 lk. Hind 35 s. I.
11. **Velberg, Harry.** Vajalisemaid värvimisviise. Tallinn, Eesti Põllumeeste Keskseelts. 30 lk. Hind 25 s. I.

Liik nr. 7.

Maade- ja rahvasteadus.

1. **Linde, Bernhard, Rahamägi, Henno ja Veelman, Juhan.** Läti. Tallinn, „Varak“. 112 lk. Hind 2 kr. I.
2. **Linde, Bernhard ja Veelman, Juhan.** Taani. Tallinn, „Va-rak“. 108 lk. Hind 2 kr. I.
3. **Maide, Johannes V.** Süstal ümber Eesti. Tallinn, autor. 128 lk. Hind 1 kr. 25 s. II.
4. **Ränk, Gustav.** Peipsi kalastusest. Tartu, Õpetatud Eesti Selts. 216 lk. Hind 5 kr. II.
5. Saaremaa. Maadeteaduslik, tulunduslik ja ajalooline kirjeldus. Toimetanud A. Luha, E. Blumfeldt ja A. Tammekann. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts. 884 lk. Hind 9 kr. I.
6. **Shackleton, Ernest.** Teekond Lõunanabale. Inglise keelest tõlkinud August Hanko. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 44). 208 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
7. Tallinn. Ajalooline ja kunstiajalooline juht. Tallinn, K.-ü. „Kooperatiiv“. 132 lk. Hind 1 kr. 85 s. I.

Liik nr. 8.

Ajalugu.

1. Eesti rahva ajalugu. Toimetajad Juhan Libe, August Oinas, Hendrik Sepp, Juhan Vasar. 9—10 vihk. Tartu, K.-ü. „Loodus“. 897—1186 lk. Hind: eeltellijaile terve teos 20 kr., üksik vihk 1 kr. 50 s., peale ilmumist müügil 30 kr. I.
2. **Hinnom, A.** Põlise vaenlase vastu. Soomusrongide diviisi heitlusi landesvehriga. Tallinn, J. Loosalu. 302 lk. Hind 1 kr. II.

3. **Kallio, O. A. Elias** Lönnot. Soome keelest tõlkinud August Palm. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Suurmeeste elulood. Eesti Kirjanduse Seltsi biograafiline seeria nr. 18). 155 lk. Hind 1 kr. 50 s. I.
4. **Laidoner, Johan.** Kindralleitnant, Kaitseväge Ülemjuhataja Vabadussõjas. Mälestusi kaasaeglasilt. Tallinn, Vabariigi Ohvitseride Keskkogu. 438 lk. Hind 3 kr. I.
5. **Laidoner, Johan.** Kindralleitnant, Kaitseväge Ülemjuhataja Vabadussõjas. Mälestusi kaasaeglasilt. II lühendatud väljaanne. Tallinn, Vabariigi Ohvitseride Keskkogu. 224 lk. Hind 1 kr. I.
6. **Mohrfeldt, Aleksander.** Jakob Hurt. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Suurmeeste elulood. Eesti Kirjanduse Seltsi biograafiline seeria nr. 20). 148 lk. Hind 1 kr. 50 s. I.
7. **Piip, Ants.** Tormine aasta. Ülevaade Eesti välispoliitika esiajast 1917 — 1918 a. Tartu, Akadeemiline Kooperatiiv. 400 lk. Hind 8 kr. I.
8. **Päts, Konstantin.** Tema elu ja töö. Kaasaeglaste mälestusi. Tallinn, K. Pätsi 60-a. sünnipäeva mälestamise komitee. 445 lk. Hind 3 kr. 25 s. I.
9. **Roht, Richard.** Vana Võrumaa. Mälestusi. Tartu, Eesti Kirjastuse Kooperatiiv. 161 lk. Hind 4 kr. II.
10. **Sakala Partisanid 1918—1934.** Viljandi, Sakala Partisanide Ühing. 404 lk. Hind 2 kr. 50 s. II.
11. **Stokeby, Rudolf.** Koeru kihelkond. Tallinn, Vabadussõjas Koeru kihelkonna langenud kangelaste mälestusmärgi püstitamise komitee. 72 lk. Hind 50 s. II.
12. **Toomus, Friido.** Caesar. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts (Suurmeeste elulood. Eesti Kirjanduse Seltsi biograafiline seeria nr. 22). 140 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.
13. **Võru linn 150-ne aastane.** Koostanud F. Suit ja H. Melesk. Võru, linnavalitsus. 36 lk. II.

Liik nr. 9.

Lastekirjandus.

1. **Andersen, Hans Christian.** Muinasjutud. II valik. Taani keelest tõlkinud A. Antik. Tartu, Noor-Eesti. 70 lk. Hind 1 kr. 25 s. I.
2. **Jaik, Juhon.** Pombi ja esivanemate kuld. Tartu, Noor-Eesti. 223 lk. Hind 3 kr. 75 s. I.
3. **Jaik, Juhon.** Pombi ja siukuningas. Tartu, Noor-Eesti. 210 lk. Hind 3 kr. 50 s. I.
4. **Jaik, Juhon.** Kuutõrvajad. Noorsoojutt. Tartu, Noor-Eesti. 112. lk. Hind 1 kr. 75 s. I.

5. **Lofting, Hugh.** Doktor Dolittle'i reisud. Inglise keelest tõlkinud M. Luht. Tartu, K.-ü. „Loodus“ (Looduse kuldraamat nr. 47). 220 lk. Hind 2 kr. 50 s. I.
6. **Modersohn, Ernst.** Ühe lapse elu. Saksa keelest tõlkinud Johannes Aavik. Nõmme, kirjastus „Külv“. 32 lk. Hind 25 s. I.
7. **Molnár, Ferenc.** Paal-tänava poisid. II trükk. Ungari keelest tõlkinud Julius Mark. Tartu, Noor-Eesti. 228 lk. Hind 3 kr. 25 s. I.
8. **Mälk, August.** Jutte lindudest. Eesti Õpetajate Liidu noorsooraamat nr. 24. Tallinn, autor. 127 lk. Hind 1 kr. 90 s. I.
9. **Roht, Richard.** Väikesed rändurid. Lastejutte. Tartu, Noor-Eesti. 170 lk. Hind. 2 kr. 25 s. I.
10. **Spyri, Johanna.** Väike Heidi II. Saksa keelest tõlkinud Jaan Kärner. Tartu, Noor-Eesti. 168 lk. Hind 2 kr. II.
11. **Tõnnov, Hilda.** Kaluripoeg. Lastenäidend 4 vaatuses. Tallinn, Eesti Haridusliit. 75 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.
12. Türgi muinasjutte. Tõlkinud Lydia Raudsepp. Tartu, Noor-Eesti. 94 lk. Hind 1 kr. 75 s. II.
13. **Vahtra, Jaan.** Minu noorusmaalt. I. Autobiograafilisi jutustusi ja pilte lapsepõlvest. Tartu, Noor-Eesti. 114 lk. Hind 2 kr. I.

Komisjoni juhataja G. Ollik.
Asjaajaja R. Alas.

MITTEAMETLIK OSA.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi poolt koolidele tarvitamiseks soovitatud ja lubatud raamatute nimestik.

(Järg nr. 1 ilmunule.)

Tähekesega (*) märgitud raamatud on soovitatud.

Matemaatika.

18. **Kuulberg, J. — Nuut, J.** Matemaatika kursus keskkoolile I. 5. õppeaasta. K.-ü. „Loodus“, Tartu 1934.
19. **Limberg, E.** Matemaatika-töövihk, 5. õppeaasta. I vihk: sügisest — jõuluni. K.k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1934. (Lubatud abiraamatuna õpilastele).
20. **Limberg, E.** Matemaatika-töövihk, 6. õppeaasta. I vihk: sügisest — jõuluni. K.k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1934. (Lubatud abiraamatuna õpilastele).
21. **Pärli, Oskar.** Algebra ülesannete kogu II. Keskkooli II klassile. „Noor-Eesti“, Tartu 1933.

Loodusteadus.

22. **Kirss, K. — Port, J. — Tasa, Ed.** Loomade ja taime-
de elu. Looduskoolisi saateaineid alg- ja keskkoolidele,
V vihk. K.-ü. „Loodus“, Tartu 1934. (Lubatud abiraam-
matuna 5—7 õppeaasta õpilastele).
- *23. **Käis, Joh.** Looduseõpetus. Tööjuhatusi ise-
seisvaks individuaalseks tööks, 5 õppeaasta.
K. k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1934 (Soovitatud abiraamatuna
õpilastele).
24. **Vaga, August.** Loodusteaduse õpperaamat
keskkooli I klassile. I osa: botaanika. K.-ü. „Loodus“,
Tartu 1934.

Maateadus.

25. **Käis, Joh. — Rea, B.** Maateadus. Tööjuhatusi indivi-
duaalseks tööks. 4 õppeaasta, 2 trükk. K. k.-ü. „Töökool“,
Tallinn 1934. (Lubatud abiraamatuna õpilastele).
26. **Käis, Joh. — Rea, B.** Maateadus. Täiendavaid tööjuha-
tusi individuaalseks tööks. 4 õppeaasta. K. k.-ü. „Töökool“,
Tallinn 1934. (Lubatud abiraamatuna õpilastele).
27. **Käis, Joh. — Rea, B.** Maateadus. Tööjuhatusi ja arvu-
lisi andmeid individuaalseks tööks. Välisilmajaod. 5 õppeas-
ta. K. k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1933. (Lubatud abiraam-
matuna õpilastele).
28. **Käis, Joh. — Horn, V.** Maateadus. Tööjuhatusi ja
arvulisi andmeid individuaalseks tööks. Eesti-Euroopa.
6 õppeaasta. K. k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1933. (Lubatud
abiraamatuna õpilastele).
- *29. **Markus, E.** Maateadus. Uusi teid algõpetuses IV, 5 osa.
K. k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1934. (Soovitatud käsiraama-
matuna õpetajaile).
- *30. **Sütt, S. — Koppel, D.** Maateaduse õpperaamat
algkoolidele. V õppeaasta, VII parandatud trükk.
K.-ü. „Loodus“, Tartu 1934.

Ajalugu.

- *31. **Adamson, J.** Ajaloo-atlas. Kesk-aeg. K.-ü. „Loodus“,
Tartu 1934 (Soovitatud abiraamatuna õpilastele).
32. **Asson, E.** Üldine ajalugu. XIX s. II pool ja XX s.
I veerand. „Noor-Eesti“, Tartu 1934.
33. **Макаровский, А.** Учебник истории для начальных школ
Эстии с русским языком обучения. Vene õpetajate
keskliidu kirjastus, Tallinn 1934.

Kasvatusteadus.

34. **Elango, A.** Kasvatusteadus. Käsiraamat tegelikele kasvatajaile, õpperaamat gümnaasiumi majapidamisharule, naiskutse-, kodumajandus- ja täienduskoolidele. „Noor-Eesti“, Tartu 1934.

Saksa keel.

- *35. **Bilder aus Indien.** nach **V. Bonsels** „Indienfahrt“. Bearbeitet und zusammengestellt von E. Sell. K.-ü. „Loodus“, Tartu 1932.

Inglise keel.

36. **Võõrkeelte akadeemia.** Inglise keel I.K.-ü. „Loodus“, Tartu. (Lubatud abiraamatuna koolis ja soovitatud iseõppimiseks).

Vene keel.

37. **Марковы, М. и П.** Сборник упражнений по русскому правописанию. II год обучения. Vene õpetajate keskliidu kirjastus, Narva 1933.

Ladina keel.

- *38. **Herman, Anton.** *Scriptores Latini* I ja II. 2 trükk. Autor, 1934.
- *39. **Nurm, Ernst.** *Ladina keele grammatika.* „Noor-Eesti“, Tartu 1934.

Võimlemine.

- *40. **Valitud võimlemise tunnikavu algkoolidele I.** Toimetanud: Harjumaa koolivalitsus ja Harjumaa õpetajate liit. Tallinn 1934. (Soovitatud käsiraamatuna võimlemisõpetajaile).

Laulmine.

- *41. **Päts, Riho.** *Laulmisõpetus.* Uusi teid algõpetuses, IV jagu, 6 osa. K. k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1934. (Soovitatud käsiraamatuna õpetajaile).
42. **Päts, Riho.** *Laulmisõpetuse töövihk,* 5 õppeaasta. K. k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1934. (Lubatud abiraamatuna töövihuna õpilastele).
43. **Päts, Riho.** *Laulmisõpetuse töövihk,* 6 õppeaasta. K. k.-ü. „Töökool“, Tallinn 1934. (Lubatud abiraamatuna töövihuna õpilastele).

Kooliraamatukogudele on soovitatud järgmised raamatud:

1. **Kirss, K. — Port, J. — Tasa, Ed.** *Loomade ja taime elu.* Loodusloolisi saateaineid alg- ja keskkoolidele, V vihk. K.-ü. „Loodus“, Tartu 1934.
2. **Tamm, A.** *Johani Aho elu ja looming.* K.-ü. „Loodus“, Tartu 1934.

Vastutav toimetaja A. Kurvits.
Väljaandja: Haridus- ja sotsiaal-
ministeerium.

Riigi trükikoja trükk,
Tallinn, Niine t. 11.